

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по: област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика”, научна специалност „Организация и управление на производството”

Автор на дисертационния труд: Мария Милош Лукич, докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг” при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Управление на риска в животновъдството на Сърбия“

Рецензент:

Доцент д-р Теодора Орфеева Паришева-Стоева, 3.0. „Социални, стопански и правни науки”, 3.7. „Администрация и управление”, Организация и управление на производството, определена за член на научното жури със заповед № РД-16-266/05.03.2020 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Представеният ми за становище дисертационен труд представлява актуално и подробно изследване на редица основни теоретични и практически въпроси, свързани с управлението на риска в животновъдството на Сърбия. Пазарът на застраховки на добитък в Република Сърбия не е добре развит. Много малък брой от земеделските стопанства се решават да сключват застрахователни договори. Множество са факторите, които определят вземането на това решение като: недостатъчен оборотен капитал; ниско доверие към застрахователната услуга; ниска информираност за пазарните тенденции при застраховането и др. Всички тези фактори определят актуалността на темата на дисертационното изследване.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Основната цел на дисертационното изследване е да се анализират факторите, които определят вялото търсене на застрахователна услуга в животновъдния сектор и да се предложат насоки за подобряването на този вид услуга.

С оглед постигане на поставената основна цел се решават следните изследователски задачи:

- Разработва се методика за анализ и оценка на влиянието на факторите, определящи търсенето на застрахователни услуги в сектора;
- Анализират се факторите, определящи търсенето на застрахователни услуги в сектора;

В дисертационния труд се тестват следните изследователски хипотези, чрез които се търси доказване на основните тези:

- Търсенето на застрахователна услуга налага да се хармонизират националните разпоредби за защита на селскостопанските животни с нормативната уредба на Европейския съюз.
- Диверсификацията на застрахователните услуги на застрахователните компании допринася положително въздействие върху по-нататъшното развитие на застрахователния пазар в Република Сърбия и допринася за неговото ускорено хармонизиране с пазара на Европейския съюз.

В настоящото изследване, дедуктивният подход се възприема като основен при анализа и оценката на факторите, определящи търсенето на застрахователна услуга в сектора. За доказване на концептуалната теза в процеса на изследване се използват следните методи: системен анализ; сравнителен анализ; графичен анализ; статистическите методи – дескриптивна статистика и метода на линейната регресия.

При обработката на емпиричната информация е използван специализираният програмен продукт SPSS и статистически пакет на MS Excel.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е изложен във въведение, три глави и заключение, разположени на 174 страници, използвана литература и приложения. Изследването е онагледено с 19 фигури и 32 таблици. Трудът е добре структуриран и включва всички необходими елементи. В дисертационния труд са цитирани 92 литературни източника. Като обем, структура, библиография и емпирични приложения, дисертацията отговаря на изискванията на Закона за научните степени и звания.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В представената за становище дисертация е извършен обширен литературен обзор на проблема, посветен на управлението на риска в животновъдството на Сърбия. Значението на земеделските застраховки е отразено и в предоставянето на икономическа защита на земеделските производители срещу различни неблагоприятни ефекти, произтичащи от рисковете, свързани с осигуряване. В аналитичната част на дисертацията в логическа последователност докторантката Мария Лукич е изяснила същността на застрахователния процес в селското стопанство и е разработила методика за анализ и оценка на влиянието на факторите, определящи търсенето на застрахователни услуги в сектора. Въз основа на всички показатели, докторантката прави заключения, че застрахователна дейност на територията на Република Сърбия изостава спрямо страните членки на ЕС.

На база формулираните изводи, докторантката предлага модел за подобряване на застрахователната услуга в животновъдния сектор.

5. Приноси на дисертационния труд.

Формулираните приноси от научен и научно-приложен характер напълно съответстват на постигнатите резултати в дисертационното изследване на докторантката.

В дисертационния труд могат да се откроят следните приноси с научен и приложен характер:

1. Изяснена е същността на застрахователния процес в селското стопанство;
2. Разработена е методика за анализ и оценка на влиянието на факторите, определящи търсенето на застрахователни услуги в сектора;
3. Анализирани се факторите, определящи търсенето на застрахователни услуги в сектора;
4. Предложен е модел за подобряване на застрахователната услуга в животновъдния сектор.

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки към работата на докторанта.

7. Публикувани статии и цитирания.

Мария Милош Лукич има шест /6/ статии, в които участва като автор:

1. Piljan, T., **Lukić, M.**, (2019), Novi kanali pružanja usluga osiguranja, Treća Nacionalna naučno - stručna konferencija sa međunarodnim učešćem „TRENDOVI U POSLOVANJU 2019“, Kruševac.
2. Piljan, T., **Lukić, M.**, Piljan I., (2019), Neophodnost uvođenja reformi PIO, ISJ INTERNATIONAL REVIEW, ISSN 2217-9739, br. 1-2, str. 82-98, Beograd.
3. **Lukić, M.**, Gajić, T., (2019), Elektronsko bankarstvo, Vojno delo, ISSN 0042-8426; broj. 4, str. 329-324, Beograd.
4. **Lukić, M.**, (2019), Uloga budžeta u finansiranju lokalne samouprave, Vojno delo, ISSN 0042-8426; broj. 3, str. 265-277, Beograd.
5. **Lukić, M.**, Piljan, T., (2019), Electronic business and insurance, VIII MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „Zapošljavanje, obrazovanje i preduzetništvo“, ISBN 978-1-993029-3-1, book 1, str. 149-157, Beograd.
6. **Lukić, M.**, (2019), “Compulsory pensions insurance and private pensions insurance in Serbia”, VIII MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „Zapošljavanje, obrazovanje i preduzetništvo“, ISBN 978-1-993029-3-1, book 1, str. 130-141, Beograd.

Представените материали кореспондират с темата на дисертационното изследване. Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Мария Милош Лукич образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност „Организация и управление на производството“

Дата: 06.07.2020г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ

СТАНОВИЩЕТО: Доц.д-р Теодора Стоева

